

Jaarverslag 2016

**Vereniging tot het verstrekken van basisonderwijs op
Reformatorische grondslag te Kruiningen**

Wij hebben wat uit te leggen!

adres

Marconistraat 16
4416 DE Kruiningen

post

Postbus 7
4416 ZG Kruiningen

telefoon

0113 38 26 74

email

info@comrieschool.nl

internet

www.comrieschool.nl

Vastgesteld op de Bestuursvergadering d.d. 14 maart 2017

Voorzitter: B. Otte

Handtekening: BOtte

Secretaris: I.P. van Koeveringe

Handtekening: IPvanKoeveringe

Inhoudsopgave:

Algemene informatie

1. Van de secretaris
2. Jaarverslag toezichthouder
3. De taak en de organisatie
4. Organisatorische ontwikkelingen, interne en externe contacten
5. Personeelsbeleid
6. Huisvesting
7. Onderwijskundig beleid en leerresultaten
8. De leerlingen en het toelatingsbeleid

Financiële informatie

9. Financiële positie
10. Treasury verslag
11. Analyse resultaat
12. Investerings- en financieringsbeleid
13. Bestemming resultaat
14. Exploitatie van het privaat vermogen van de vereniging
15. Continuïteitsparagraaf
16. Begroting 2017-2019
17. Verantwoording inzet middelen prestatiebox

1. Van de secretaris

Voor u ligt het jaarverslag 2016 van de Vereniging tot het verstrekken van basisonderwijs op Reformatorische grondslag te Kruiningen, waarvan de Dr. A. Comrieschool van uit gaat. Als bestuur leggen we door middel van dit jaarverslag verantwoording af over het gevoerde beleid van het achterliggende jaar. Het jaar 2016 is voorbij, weg gegleden in het verleden. Als we terugkijken op het afgelopen jaar dan mogen we wel verwonderd zijn dat we nog zoveel voorrechten mochten ontvangen, als school. Ondanks de zorgen die er zijn, mocht het onderwijs aan onze kinderen voortgang hebben. Gods Woord mocht open gaan en de kinderen zijn erop geweest dat we in Adam gevallen zijn, maar ook dat we door Christus weer behouden kunnen worden. Wat zou het een groot wonder zijn als ons en onze kinderen dat uit genade geschonken werd. Dit zal voor ons allen nodig zijn, want ook wij zullen een keer het tijdelijke met het eeuwige moeten verwisselen. Aan het einde van het achterliggende jaar kregen we het bericht van het overlijden van dhr. P. de Wolf. Vanaf mei 1975 tot februari 1988 heeft hij de school gediend onder andere als voorzitter van het schoolbestuur. Voor hem is het eeuwigheid geworden, ook hierin kunnen we zien dat we bereid moeten zijn om te kunnen sterven.

Algemeen

In het afgelopen jaar is er door de directeur, leerkrachten onderwijsassistenten en vrijwilligers veel werk verzet. Elke schooldag mochten onze kinderen het 'Reformatorische' onderwijs ontvangen. Dat dit niet zo vanzelfsprekend is, blijkt wel doordat het 'bijzonder onderwijs', waar wij ook onder vallen steeds ter sprake komt in de Tweede kamer. De vraag is, hoe lang zullen wij op deze manier nog les mogen geven aan onze kinderen. Mag de school ook een onderdeel van uw gebed zijn? Want bij Hem zijn alle dingen mogelijk.

School, bestuur, kerkenraad.

In 2016 hebben 2 leerkrachten afscheid genomen van onze school. Meester Smal en meester Paardekooper. Meester Smal had de leeftijd bereikt om met pensioen te gaan. Meester Paardekooper ging zijn loopbaan verder vervolgen, als directeur van de Eben-Haëzer school in Oostkapelle.

Als bestuur hebben we in het achterliggende jaar 7 keer vergaderd. Alle klassen hebben verschillende keren bezoek gehad van bestuursleden. Ook zijn verschillende personeelsvergaderingen door een bestuurslid bijgewoond. Er was een goede samenwerking tussen directeur, bestuur en personeel. In het achterliggende jaar zijn er geen klachten gemeld bij de vertrouwenspersoon.

In november 2016 is een bijeenkomst geweest waarbij personeel, bestuur en kerkenraad aanwezig waren. Het doel van deze bijeenkomst, die we jaarlijks organiseren, is de samenwerking te verbeteren en de onderlinge contacten te onderhouden. Dhr. A.J. Verwijs heeft hier een inleiding verzorgd met als thema 'vensters op Kruiningen'.

Kortom we kunnen u melden dat het onderwijs zijn goede voortgang mag hebben.

In dit openingswoord zijn enkele schoolzaken onder uw aandacht gebracht. In het verdere van dit verslag kunt u hierover meer lezen. Het is de moeite waard!

Kruiningen, mei 2017

Namens het bestuur,
I.P. van Koeveringe (secretaris)

2. Jaarverslag toezichthouder

Bestuur en Toezicht

Per 1 augustus 2010 is de wet “goed onderwijs, goed bestuur” van kracht geworden. Dit betekent dat iedere school moet voldoen aan een wettelijk vastgesteld niveau van basiskwaliteit, dat ook een bekostigingsvoorwaarde is geworden. Dit zal door de onderwijsinspectie getoetst worden op basis van het Toezichtskader PO.

Onder “goed bestuur” verstaat de wet dat er functiescheiding moet zijn tussen het bestuur van de school welke als bevoegd gezag functioneert, en het toezicht op het bevoegd gezag conform een vastgestelde bestuur code. De vereniging is zowel lid van de PO Raad als de VGS en past na de afronding van de implementatiefase de VGS code toe.

Het bestuur van de Dr. A. Comrieschool heeft gekozen voor de “herinvoering” en het “statutair benadrukken” van het onderscheid: Collectief Bestuur (CB), Dagelijks Bestuur (DB) en Algemeen Bestuur (AB). Het Collectief Bestuur geeft daarbij een volmacht (mandaat) aan de directeur. Dit bestuursmodel sluit aan bij de huidige structuur en de gewenste cultuur.

Het voltallig bestuur participeerde in 2016 in een professionaliseringstraject uitgaande van de PO raad op het gebied van bestuur en toezicht. (het zogenaamd q-besturentraject) .

Naar aanleiding hiervan zullen we in het jaar 2017 een heroverweging van het model uitvoeren. Wel is al afgesproken dat we nog niest in de structuur veranderen , maar wel in de cultuur; een striktere wijze van scheiding wordt meer toegepast.

De hoofdtaken van de toezichthouder bestaan uit:

- a. Vaststellen jaarverslag, begroting en strategisch beleid
 - b. Benoemen accountant
 - c. Toezien op de naleving van de wettelijke verplichting, de code voor goed bestuur en de afwijkingen daarvan
 - d. Het jaarlijks afleggen van verantwoording over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden in het jaarverslag
 - e. Het toezicht uitoefen op de bestuurder van de vereniging. De bestuurders treden op als werkgever van de gemandateerd directeur / bestuurder.
 - f. Toezien op de rechtmatige en doelmatige verwerving en besteding van de middelen.
- Jaarverslag 2016 toezichthouder

Zoals vastgelegd in het bestuur concept van de school legt de toezichthouder verantwoording af over zijn taken en bevoegdheden. Dit wordt gedaan door middel van dit hoofdstuk in het jaarverslag.

Dit voorjaar heeft de toezichthouder het jaarverslag en de jaarrekening 2015 goedgekeurd.

De goedkeurende accountantsverklaring over deze jaarrekening is ontvangen.

Er is een nieuwe accountant benoemd voor de controle van de jaarrekening 2016, namelijk van Ree accountants.

De naleving code goed bestuur, zoals bedoeld in de Wet Primair Onderwijs is besproken en onderzocht. Overeenkomstig deze code wordt gehandeld.

Door middel van managementrapportages worden ook de toezichthouders op de hoogte gehouden van de leerresultaten. Er is blijvende inzet nodig in bepaalde vakken, wat ook de tussentijdse toetsen aangeven, onder andere begrijpend lezen, mede hiervoor wordt een andere taalmethode aangeschaft, wat de resultaten ten goede zal komen. In het najaar heeft de toezichthouder de accountant benoemd voor de controle van de jaarrekening van 2016. Naar aanleiding van de ingediende concept begroting zijn diverse

zaken besproken met het collectief bestuur. Er waren enkele vragen naar over de personele vergoeding en bekostiging van de eventuele uitbreiding ook is gevraagd naar de ontwikkeling van het eigen vermogen. Alle vragen zijn naar tevredenheid beantwoord. Naar aanleiding van de avonden van de po raad wordt door het toezichthoudend bestuur nagedacht over goed toezicht houden Op deze avonden hebben we handvatten gekregen om ons nader te bezinnen op het toezichthouden. Onze school denkt samen met enkele Reimerswaalse scholen na, over de mogelijkheid een gezamenlijke toezichthouder aan te stellen. Het doel is een toezichthouder met meer kennis en een correcte scheiding van governance.

De samenstelling van het bestuur en toezichthouder is als volgt:

Bestuur	Voorzitter	: B. Otte
	Secretaris	: I.P. van Koeveringe
	Penningmeester	: S.H. Don

Toezichthouders		: J.A. van de Velde
		: J.L. Poortvliet
		: A. Jacobse
		: A.C.W. Janssen

3 De taak en de organisatie:

Algemeen:

De Dr. A. Comrieschool is een school voor basisonderwijs die door de vereniging tot het verstrekken van basisonderwijs op reformatorische grondslag wordt geëxploiteerd. Binnen deze schoolvereniging worden de activiteiten van de vereniging (ouderbijdragen, ledencontributies en dergelijke) en de exploitatie van het onderwijs geconsolideerd verantwoord.

- **Bestuur**

Het collectief bestuur van de vereniging tot het verstrekken van basisonderwijs op reformatorische grondslag bestaat uit 7 leden. Onder het kopje bestuur en toezicht wordt uitgelegd welk model het bestuur heeft gekozen om te voldoen aan de wet; Bestuur en Toezicht.

De missie van het bestuur is verwoord in het bestuurlijk beleidskader en luidt als volgt: Het faciliteren en stimuleren van een zo hoog mogelijke kwaliteit van reformatorisch onderwijs zoals vastgelegd in de door de inspectie gestelde kerndoelen, waarbij voor de invulling van de identiteit gelden de statuten van onze vereniging.

Het collectief bestuur vergaderde in het achterliggende jaar zeven keer. Het algemeen bestuur vergaderde tweemaal. Het Dagelijks bestuur vergaderde drie maal. In mei was de ledenvergadering. Er zijn geen wijziging in het bestuur opgetreden. Door de directeur werd informatie gegeven over actuele en schoolspecifieke onderwijskundige zaken. Een gedeelte van de leden bezocht deze vergadering.

In november werd voor de 6^e keer een gezamenlijke bijeenkomst met schoolbestuur, team, MR, en kerkenraad belegd. Het doel is versterking van de band onderling en nadenken over de gezamenlijke verantwoordelijkheid. De inleiding werd ditmaal verzorgd door Dhr. Verwijs, bestuurder bij de VCPOZ. "Vensters in Kruiningen".

Op de bestuursagenda passeerden geen bijzondere zaken buitenom wat u elders in dit verslag leest. Het bestuur vergadert zoveel mogelijk aan de hand van de bestuur jaarkalender. Dit voorkomt ad hoc vergaderen. Het bestuur bezoekt 4 keer per jaar de school waar in ieder geval de Bijbelles wordt bijgewoond. Het bestuur probeert op hoofdlijnen te sturen. Dat wil zeggen dat de directeur voor een groot aantal zaken is gemandateerd volgens het managementstatuut. De directeur legt verantwoording af over de voortgang van het onderwijs volgens een vast concept vervat in de zogenaamde managementrapportage. Het bestuur volgt de ontwikkeling en zet de kaders voor het beleid.

Het bestuur houdt toezicht op de behaalde leeropbrengsten door monitoring en analyse van de schooleindtoets en de toets uitslagen die 2x per jaar in de groepen worden afgenomen en bespreekt deze met de directeur. Indien deze resultaten aanleiding geven tot aanpassing van het onderwijsaanbod zullen hiervoor door het management voorstellen worden geformuleerd. Het bestuur houdt toezicht op de voortgang van dit veranderingsproces.

- **Medezeggenschapsraad**

In de medezeggenschapsraad hebben 2 ouders en 2 personeelsleden zitting. Bestuur, ouders en personeel hebben zich uitgesproken voor een medezeggenschapsraad met adviesrecht. Ongeveer 6 keer per jaar komt de MR bijeen. De directeur praat de MR elke vergadering bij over actuele zaken, maar geeft ook uitleg over de verplichte documenten o.a. begroting, jaarplan, resultaten en jaarverslag. De MR publiceert ook een

eigen jaarverslag. De MR heeft inmiddels een plaatsje op de eigen website. De relatie MR, bestuur en directie is goed en constructief te noemen. Voornemen is om twee keer per jaar als MR en bestuur te vergaderen.

- **School**

De levensbeschouwelijke visie van de school luidt: “De kinderen opvoeden en onderwijzen tot een zelfstandige, God dienende persoonlijkheid geschikt en altijd bereid om zijn of haar unieke gaven te besteden tot eer van God en heil van de naaste!

De kernactiviteiten van de school zijn, naast het onderwijs uit Gods Woord, het behalen van de kerndoelen zoals die door het Ministerie als minimum doel zijn gesteld. Sommige zaken moeten de kinderen zich absoluut eigen maken, andere zaken staan wat minder op de voorgrond. Voor enkele kernvakken, te weten: begrijpend- en technisch lezen, taal, rekenen en Engels, is gekozen voor intensieve aandacht, omdat in de huidige maatschappij deze basisvaardigheden onmisbaar zijn. Doordat de maatschappij steeds verder internationaliseert, is een gedegen kennis van de Engelse taal voor steeds meer beroepen onmisbaar. Engels wordt dan ook vanaf groep 1 gegeven. De leerkrachten hebben allen een 2-jarige cursus gevolgd. Een leerkrachten volgt een voortgezette Cambridge cursus.

Onze missie **“We hebben wat uit te leggen”**

1. We hebben de kinderen wat uit te leggen: iedere dag mogen wij de kinderen Gods Woord uitleggen, de basisvakken en de zaakvakken, zoals ze vastgelegd zijn in de kerndoelen
2. We, de leerkrachten en de directie, hebben de ouders wat uit te leggen: de verantwoordelijkheid voor de leerlingen delen, samen zorg dragen voor het kind op basis van de doopbelofte
3. We, de leerkrachten, de directie en het bestuur, hebben de omgeving wat uit te leggen: de omgeving merkt aan onze kinderen dat ze op een christelijke school zitten en de daarbij behorende waarden en normen hanteren in hun dagelijks leven

- **Website**

www.comrieschool.nl

We kunnen zeggen dat het een kleurrijke, frisse, inhoudsvolle website is geworden. De ouders kunnen er de wekelijkse weekbrieven, de schoolnieuwsbrieven en andere relevante informatie vinden. De MR en het bestuur publiceren hier ook hun publieke informatie. We merken een toename van het gebruik van de website.

- **Structuur van de school**

De school heeft een 1 hoofdige leiding (directeur). De directeur is voor een deel van de week gedetacheerd aan de Vereniging van reformatoerisch primair onderwijs Zeeland: *Colon*. Om het management te ondersteunen zijn een onderbouwteamleider en een bovenbouwteamleider aangesteld. Voor de leerlingenzorg zijn 2 Interne Begeleiders, en voor het media- en ict onderwijs is een ICT-er aangesteld. Als

onderwijsondersteunend personeel zijn 4 onderwijsassistenten, een managementassistente, een schoolassistente, een onderhoudsman en 3 schoonmaaksters in dienst.

Een zorgassistente is benoemd voor de duur van twee jaar. Zij is in dienst van St. Gezel.

In het kader van de toegenomen beleidsvrijheid en de daaraan gekoppelde verantwoordelijkheid die de lumpsumfinanciering met zich meebrengt, laat het management zich ondersteunen door een financiële beleidsmedewerker, die de directie met raad en daad bijstaat. Op personeelsgebied wordt de directie bijgestaan door een personeel- beleidsmedewerker. Op onderwijskundig gebied levert de onderwijskundig beleidsmedewerker zijn diensten. Deze drie medewerkers verlenen hun diensten vanuit Colon.

- **Klachten**

In het verslagjaar zijn er geen klachten ingediend bij de vertrouwenspersoon. Eventuele klachten worden afgehandeld conform de procedure zoals neergelegd in het reglement van de klachtencommissie, vastgesteld door de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs.

Risicobeheersing

Er is een deugdelijk onderbouwd meerjaren onderhoudsplan opgesteld door een bureau Atlant dat jaarlijks voor de begroting wordt geüpdatet en dit geeft een goed inzicht in de kosten en activiteiten wat betreft onderhoud in de komende 20 jaar.

- ✓ In de resultatenrapportage wordt een prognose gemaakt over de leerresultaten die mogen worden verwacht , met name op de CITO eindtoets voor de komende 2 jaar.
- ✓ Door middel van periodieke financiële rapportages (per kwartaal) wordt door het bevoegd gezag gemonitord of de financiële resultaten zich ontwikkelen conform de begroting.
- ✓ Elke bestuursvergadering worden in de managementrapportage via een vaste opzet, de onderwijskundige, personele, bouwkundige en demografische ontwikkelingen beschreven.
- ✓ Het bestuur wordt 2x per jaar op de hoogte gesteld van de leerresultaten via een managementrapportage.
- ✓ In de veiligheid voor leerkracht en leerling is het Plan van aanpak uit de Risico-check van belang. Het plan van aanpak leidde tot een aantal maatregelen van organisatorische of bouwkundige aard.
- ✓ Eenmaal in de 2 jaar wordt het plan van aanpak uit de RI&E gecheckt door de Arbo coördinator of er uitvoering aan de planning is gegeven. In het verslagjaar is een uitgebreide risicoanalyse op Arbo gebied afgenomen (eens in de vier jaar). Door een externe deskundige wordt nog een tweede check uitgevoerd.

Er hebben zich in het verslagjaar geen gebeurtenissen van personele, maatschappelijke of politieke betekenis voorgedaan die van een bedreiging vormen voor de continuïteit van de onderwijsinstelling.

4. Organisatorische ontwikkelingen, interne en externe contacten

- **Samenwerkingsverbanden**

Het is nuttig en noodzakelijk dat de school participeert in diverse verbanden. Een aantal aspecten willen we daarvoor noemen:

- Bijbelse notie: Prediker 4
- ingewikkelde wet- en regelgeving
- toenemende druk vanuit overheid
- risico's op financieel en personeel gebied
- wettelijke verplichtingen

We maken onder andere deel uit van:

1. De Vereniging van reformatorisch primair onderwijs Zeeland: *COLON*.
De directies van de samenwerkende scholen participeren in een directieraad, met als doelstelling elkaar te versterken in de taak die zij hebben. De school wordt meer en meer verantwoordelijk voor de totale begeleiding en opvang van de leerlingen. Deze toenemende verantwoordelijkheid vraagt steeds nieuwe vaardigheden. Een schoolorganisatie in de huidige samenleving dient tijdig op maatschappelijke ontwikkelingen in te spelen. De Vereniging wordt als een welkome steun gezien in de positie van eenpitters. Omdat de directeur van de Comrieschool in het Management Team van Colon zit, zal er steeds een wisselwerking zijn in uitproberen en doorgeven van ideeën en ontwikkelingen.
2. De school participeert, op basis van een wettelijke verplichting, binnen het landelijk reformatorisch samenwerkingsverband Berseba dat zijn beslag op 1-08-2014 heeft gekregen. Een ander opzet van verwijzing en toekenning van arrangementen zorgt voor een intensief traject voor de zorgcoördinatoren.
De directeur is voorzitter van de Regionale Commissie. Een Commissie die de beleidsmatige zaken op het gebied van Passend Onderwijs initieert en bewaakt.
3. Onze school neemt ook deel aan het Onderwijs Overleg Reimerswaal. Zie kopje: Gemeente
4. De directeur participeert in verschillende gremia: netwerk directeuren Reimerswaal, de coöperatie primair onderwijs Zeeland, de werkgroep krimp van de besturen organisatie, de klankbordgroep van het VGS, voorzitter van de kwaliteitsgroep onderwijs en kwaliteit.

- **Ouders**

Het is van groot belang dat er goede samenwerking is tussen de school en de ouders van de leerlingen. Om deze samenwerking te bevorderen zijn er in het achterliggende jaar diverse ontmoetingsmomenten georganiseerd zoals:

- Ouderavond; tijdens deze avond is er aandacht besteed aan “huisgodsdienst” door J.H. Mauritz.
- Contactavonden; In november/februari en eventueel in juni krijgen alle ouders de gelegenheid om met de leerkracht van hun zoon of dochter te spreken over de leerresultaten. De contactavond in november heeft een andere invulling gekregen, door meer de sociaal-emotionele aspecten van de kinderen te bespreken. Ouders vonden dit erg waardevol. In februari komen de cognitieve aspecten aan de hand van de uitslagen van de gemaakte toetsen aan bod.
- De kleuterjuffen organiseren hun oudergesprekken na de observatieperiode in februari en juni aan de hand van het observatiesysteem “Kijk “
- Moedermorgens voor de kleutergroepen
- Ouderbezoek bij de leerlingen in de groepen 1 tot en met 4
- Activiteiten hulp van ouders bij bibliotheek, lessen techniek, leesonderwijs, excursies etc.
- Elke maand ontvangen de ouders een school nieuwsbrief met informatie.
- Wekelijks ontvangen de ouders vanuit de groep van hun kinderen digitale informatie over huiswerk, activiteiten in de klas etc.
- De website gaat ook meer functioneren. Er worden regelmatig foto's op gepubliceerd.
- Er is een groep van tien enthousiaste natuurouders geformeerd, die dit jaar voor het eerst geassisteerd hebben met excursies en lesopzetten.
- Aan het begin van het cursusjaar is er een voorlichtingsavond voor de ouders met een plenair gedeelte en een groepsgebonden deel.
- Een groepje ouders komt enkele malen per jaar bij elkaar om met elkaar te praten over opvoedkundige zaken. De intern begeleider van onze school coördineert deze bijeenkomsten
- Er zijn vier opvoed-avonden belegd voor ouders over het onderwerp; “Seksualiteit, goed voorbereid”.
- De Kerstavond is dit jaar weer samen met kinderen en ouders in de kerk gehouden.
- In april deden we mee met kinderen en ouders aan de Koningsdag.
- In februari hebben we een inschrijfavond georganiseerd voor ouders van nieuw in te schrijven kinderen.

Daarnaast wordt er informatie verstrekt door middel van een schoolgids, schoolkrant en website. Deze uitgangspunten vormen de basis voor verdere bezinning; Inmiddels is er ook beleid ontwikkeld op het huisbezoek door de leerkracht. Een belangrijke stap in oudercommunicatie is gezet in het openstellen van het ouderportaal van ParnasSys. Alle ouders hebben nu rechtstreeks inzicht in de resultaten van hun kinderen. De ouderbetrokkenheid is groot!

Ons devies is echter altijd; betrokkenheid op het onderwijs van uw kind kan ook aan de keukentafel!

- **Kerk**

Er is een gestructureerd overleg met de kerkenraad van de plaatselijke Gereformeerde Gemeente. Twee keer per jaar overleggen een delegatie van het bestuur en de directeur met enkele kerkenraadsleden, volgens een gezamenlijk opgestelde agenda. Dit om elkaar te ondersteunen, te versterken en de band tussen kerk en school verder te verdiepen. Er is al opgemerkt dat er ook jaarlijks een bijeenkomst is met kerkenraad,

schoolbestuur, MR en team om met elkaar te spreken en de vertrouwensband te verstevigen. In het verslagjaar is er geen gesprek geweest met kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente in Nederland en de Hersteld Hervormde Kerk en het dagelijks bestuur. Wel is een paar keer gesproken en een afspraak gemaakt met de nieuwe predikant van de HHK in Kruiningen.

- **Buurt en Burgerschap**

In het schoolplan is opgenomen dat er verschillende bruggen geslagen moeten worden door onze school en de andere scholen in het dorp. Maar ook wordt geprobeerd actief in allerlei gremia te participeren. De directeur maakt deel uit van het sociaal team geïnitieerd door de Gemeente Reimerswaal. Zodoende is er een flinke aanzet hierin gegeven en wordende uitwerkingen in gang gezet.

Een aantal activiteiten die in het verslagjaar hebben plaatsgevonden

- Er wordt geprobeerd om op goede voet te leven met de buurtbewoners van de school. Aandacht heeft de rust rond de bejaardenwoningen. Rond de kerst worden er door kinderen kaarten gemaakt die samen met een tulband aan de oudere buurtgenoten worden gegeven. In het voorjaar een bos bloemen onder het motto: Beter een goede buur dan een verre vriend. Dit wordt erg gewaardeerd.
- Klachten uit de buurt waren er niet. Het schoolplein, dat vrij toegankelijk is gemaakt voor gehandicapte kinderen, heeft een grote aantrekkingskracht op buurtkinderen.
- In het voorjaar ruimen we met de kinderen het zwerfvuil in de wijk op.
- Kinderen uit de hoogste groep hebben ook dit jaar weer deelgenomen aan een herdenkingsavond in het dorp over de watersnoodramp van 1953. Voorafgaand zijn de hoogste groepen van de die basisscholen met de bus naar het Watersnoodmuseum geweest. Een tentoonstelling in de plaatselijke bibliotheek van werkstukken over de ramp sloot dit project af.
- In mei nemen we deel aan de Dodenherdenking, doordat enkele leerlingen een krans leggen bij het monument.
- De bejaarde mensen uit het dorp hebben in mei allen een uitnodiging gehad om de lunch te gebruiken op school. De kinderen uit groep 8 hebben alles verzorgd. Het was een groot succes. Ruim 30 bejaarden namen deel aan de lunch.
- De directeur heeft contact gelegd met de directie van de andere twee scholen. In het kader van collegiale visitatie hebben we elkaar 3x bezocht.
- De leerkrachten van groep 7 van de drie scholen hebben met elkaar een schaaktoernooi afgesproken
- Verder zijn er afspraken gemaakt om met de 3 scholen een gezamenlijke aubade op Koningsdag te organiseren

- **Gemeente**

In het Onderwijsoverleg Reimerswaal vertegenwoordigt de directeur van de Dr. A. Comrieschool de Reimerswaalse reformatische scholen. Er wordt 5 keer per cursusjaar vergaderd. Onderwerpen zoals door-decentralisatie onderhoud gebouwen, transitie jeugdzorg, schoolverzuim, bibliotheekbeleid, Voor- en Vroegschoolse Educatie zijn agendapunten die ook dit jaar de aandacht vroegen. Er wordt nu een Integraal Huisvestingsplan opgesteld, waaraan de directeur meewerkt.

Met de SGP (de politieke partij waar wij ons aan gelieerd voelen) is eenmaal overleg gevoerd in het Reimerswaals directeuren overleg .

- **Passend Onderwijs**

-In het verslagjaar heeft het zogenaamde Schoolondersteuningsprofiel verder handen en voeten gekregen. Een onderdeel daarvan is het overdenken van de mogelijkheden en ambities die we als school hebben in de ondersteuning naar kinderen.

Basisondersteuning=basiskwaliteit:

1. Het borgen van de basisvakken.
2. Hogere resultaten bij Taal/technisch lezen/ begrijpend lezen
3. Halen we eruit wat erin zit?
4. Doorgroeien in HGW (groepsplan, analyse, voeren van goede gesprekken). Vooral dit onderdeel is verder doorontwikkeld.

basisondersteuning-preventieve en licht-curatieve ondersteuning

1. Meer begaafden: goed materiaal aanschaffen voor deze leerlingen en een doorgaande lijn maken.
2. Betere signalering/analyse van het probleem (in hulpplannen).

extra ondersteuning

1. We bieden de kinderen een schoolnabije logopedische behandeling aan. (logopedie praktijk binnen de school)

- **Ondersteuningsteam**

Het ondersteuningsteam (bestaande uit orthopedagoog, GGD verpleegkundige en de lb-ers) bespreekt de vragen en problemen die zowel thuis als op school aan de orde zijn.

School is toch vaak de vindplaats van zorgen die kinderen hebben op school of thuis of die een relatie met elkaar hebben. Meestal komen er via de leerkracht vragen dienaangaande binnen bij de lb-er of directeur. Het ondersteuningsteam kan direct aan de slag. De kinderen en de gezinnen zijn bekend en drempel voor contact is laag. Meestal zal de lb-er van onze school het contact leggen met de ouders.

We vinden deze vorm van preventieve hulpverlening zeer waardevol. Het ondersteuningsteam vergadert een keer per maand op school.

- **Logopediepraktijk**

Per 1 oktober 2013 is een in pandige logopedie praktijk van start gegaan. Nogal wat kinderen die logopedie behoeven, werden niet behandeld omdat het vervoer naar andere plaatsen moeilijk was. Inmiddels worden er ruim 20 kinderen behandeld. De praktijk is dan ook twee dagen geopend. De tevredenheid van ouders is zeer hoog. Door de korte lijnen met de logopedist is het signaleren en behandelen een gestroomlijnde aanpak. Er heeft per september een wisseling van logopedist plaatsgevonden.

5. Personeelsbeleid

- Personeel

De omvang van het personeelsbestand kent enkele wijzigingen.

Dhr. N.G.J. Smal nam per 1 augustus afscheid als groepsleerkracht wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

Dhr. A.F. Paardekooper nam op 1 augustus afscheid wegens zijn benoeming als directeur aan de school te Oostkapelle.

Mevrouw W.S.K. van Damme werd per 5 september benoemd als groepsleerkracht.

Mevrouw D.C. de Voogd-Jansen werd per 5 september benoemd als groepsleerkracht in de zogenaamde A-pool voor vervangingswerkzaamheden.

Een drietal collega's mocht herdenken 12,5 jaar aan school verbonden te zijn.

- Verzuim

Het ziekteverzuim bedroeg in het verslagjaar **0,68 %**.

In 2015: 0,35%.

In 2014: 0,55 %.

Afgezet tegen de Colon scholen was dat **3,44 %**.

In 2015: 3,29 %

In 2014: 4,35% .

Conclusie

Er was ook niet veel kortdurend verzuim.

De verzuimcijfers van het CBS tonen al meerdere jaren dat de onderwijssector behoort tot de top-verzuimers. De Dr. A. Comrieschool met in 2016 een gemiddeld verzuimpercentage van 0,68 procent, een gemiddelde verzuimduur van 3 dagen en een meldingsfrequentie van 0,38 wijken sterk positief af van het landelijke gemiddelde voor het PO met een gemiddeld verzuimpercentage van 6,4 procent, een gemiddelde verzuimduur van 20 dagen en een meldingsfrequentie van 1,1 in 2015 (gegevens over 2016 zijn nog niet gepubliceerd). Ook wijkt de Dr. A. Comrieschool positief af van de verzuimgemiddelden binnen Colon. Ten opzichte van 2015 is het verzuim op school wel gestegen.

De betrokkenheid van het team is hoog. Het verzuim is laag. De teamsfeer is goed. Zegeningen die we van de Heere ontvangen en niet van onszelf hebben.

- Professionalisering

Het steeds veranderende onderwijs vraagt van het personeel voortdurende scholing. Een leven lang leren is een motto tegenwoordig. Het team is dan ook permanent bezig met professionalisering. Dit gebeurt in teamverband en ook individueel. In verband met de invoering van het lerarenregister is van elk personeelslid een digitaal dossier aangelegd.

- Het hele team volgen een cursus over teamvorming. Juist een goede teamsfeer brengt veel veiligheid in de klas en op school.
- Daarnaast volgen we met heel het team een cursus meerbegaafdheid. Wat voor beleid voeren we daarin en hoe pakken we dit aan in de klas?

Beide teamscholingen omvatten twee jaar, zodat een goed implementatie en borging onderdeel is van de scholing. Dit voorkomt ook veel ad hoc scholingen.

Met alle teamleden werden functioneringsgesprekken gevoerd in het kader van de gesprekkencyclus. Daaraan gekoppeld een groepsbezoek.

Een leerkracht volgt een HBO-pedagogiek opleiding in de afrondende fase. Een leerkracht volgt een Master opleiding Leren en Innoveren. Een leerkracht volgt de opleiding Veldopleider. Een leerkracht volgt een opleiding tot talentcoach.

Alle leerkrachten worden 2x per jaar bezocht en beoordeeld op didactische vaardigheden, door de lb-er en de directeur. Teamleden die een vaste benoeming krijgen, hebben eerst een beoordelingsgesprek en een gesprek met een delegatie van het bestuur gehad.

- **Seniorenbeleid**

Er zijn geen leerkrachten die tot deze leeftijdsgroep gerekend oeten worden.

Het wettelijke Bapo verlof uit de oude CAO wordt momenteel door de directeur voor de helft opgenomen.

- **Arbeidsomstandigheden**

De arbeidstevredenheid mag hoog genoemd worden.

Ook door de externen (ouders en stagiaires) wordt de teamsfeer als hecht en betrokken gewaardeerd. Onder het team is weinig verloop wat ook gunstig is voor de stabiliteit. Laten we dit als een zegen van de Heere opmerken!

- **Aannamebeleid**

Vanuit de grondslag hecht het bestuur grote waarde aan de identificatiefiguur van de leerkracht. Hij is de uitdrager van Bijbelse waarden en normen. Dat vraagt een levensstijl en houding die daarbij overeenkomt.

Van de leerkrachten wordt dan ook gevraagd:

- Kennis te hebben van de Bijbel en de drie Formulieren van Enigheid.
- Kennis te hebben van de waarden en normen die hierop zijn gebaseerd.
- In leer en leven de grondslag van de school uit te dragen.
- Een levenswandel te hebben die bij die grondslag past.
- Een Bijbelse visie op mens en maatschappij doorgeven bij elk vakgebied.
- Het Identiteitsprofiel dat door het VGS is opgesteld is leidraad bij sollicitatiegesprekken.
- Benoemingen worden vooraf gegaan aan een gesprek met de kandidaat door voorzitter, secretaris en directeur. Opvragen van referenties(kerkelijk en pedagogische-didactisch) en veelal een proefles.

Alle teamleden hebben de verklaring, die opgesteld is door het bestuur bij het Identiteitsprofiel van het VGS, ondertekend. In 2016 heeft geen ontslaguitkering plaatsgevonden. Indien uitkering bij ontslag plaats zal vinden, wordt de rechtmatigheid van de uitkering getoetst aan de kantonrechttersformule en de aan onderwijs gerelateerd wet- en regelgeving.

6. Huisvesting

De Dr. A. Comrieschool heeft momenteel recht op 12 groepen en 1.475 vierkante meter oppervlakte. De daadwerkelijke oppervlakte van het gebouw is echter 1.680 vierkante meter. Eén lokaal is sinds februari 2009 verhuurd aan de gemeente voor de opvang van peuters in de peuterspeelzaal Kibeo. Doordat Colon een eigen en ruimer gebouw in gebruik heeft genomen, zal de directeur daar ook in eigen kantoor werkzaamheden verrichten. Ook de verhuur van de school voor vergaderingen cursussen is nagenoeg verleden tijd. Er is een verzoek ingediend bij de Gemeente Reimerswaal om in aanmerking te komen voor de financiering van het onderwijsleerpakket (OLP) van de 12 e groep. Dit zal in 2018 worden toegekend.

In het verslagjaar zijn naast de gebruikelijke onderhoudswerkzaamheden, de vloeren in het oude gedeelte (1992) voorzien van een nieuwe harde vloerbedekking. In overleg met het team is toch weer gekozen voor marmoleum uit oogpunt van doelmatigheid, hygiëne en duurzaamheid. Er is ook een aanvang genomen om de toiletgroepen successievelijk te voorzien van een gecoate vloer en hangende toiletten. In onderhoud efficiënter en hygiënischer. Een offerte is gemaakt om de school in 2017 te voorzien van LED verlichting.

Door wetgeving is per 1 januari 2015 het buitenonderhoud overgeheveld naar het schoolbestuur. Door een bouwkundig bureau Atlant is een Meerjaren Onderhouds Plan opgesteld voor de komend 20 jaar. Ook heeft de Gemeente een schouw uitgevoerd. De school wordt nog altijd gekwalificeerd als een nette, goed onderhouden school. Een interne onderhoudsbeurt aan hang- en slotwerk en deurkozijnen staat op de planning. De tuin rond de school behoeft voortdurende zorg. De interne schoonmaak wordt met grote betrokkenheid door drie interieur medewerksters uitgevoerd.

Het adagium: een opgeruimde school geeft “opgeruimde” kinderen.”

7. Onderwijskundig beleid en leerresultaten

- Inspectie

Op basis van de aangeleverde tussentijdse toets resultaten van de kinderen en de Eindtoets van de groep 8 kinderen ontving de school het predicaat "basisarrangement" en daarmee het vertrouwen van de inspectie. Op de website van de inspectie voor primair onderwijs zijn alle verslagen van de inspectie te vinden. www.inspectie.nl

- Schoolplan

In maart 2015 hebben we ons als team gebogen over de koers van het nieuwe schoolplan 2015-2019. Een negental speerpunten werden verder uitgewerkt in de jaarplannen. In het schoolplan komen de volgende zaken aan de orde: organisatie, missie/visie, besturing en leiderschap, onderwijs en begeleiding, medewerkers, middelen, kwaliteitszorg en meerjarenbeleid.

In de komende jaren leggen we wat meer de nadruk op het sociaal-emotionele aspect en ons staan in de dorpscultuur. Bruggen bouwen naar andere bevolkingsgroepen was een nadrukkelijk item wat ons werd voorgehouden door een aantal geïnterviewde externen.

Vanuit het schoolplan wordt een jaarplan gedestilleerd wat de doelen en opbrengsten per cursusjaar beschrijft. Dit jaarplan is leidend voor onze doelstellingen. Na evaluatie worden de doelen weer bijgesteld. Onderstaand figuur geeft de voortgang aan tot december 2016 van een aantal en speerpunten.

- Onderwijskundige ontwikkelingen

Gelet op de politiek maatschappelijke ontwikkeling is de school verplicht zich bezig te houden met de resultaten van het onderwijs voor wat betreft taal/lezen, rekenen en Engels. We hebben in 2016 nadrukkelijk gewerkt aan deze hoofdvakken.

- Omdat onze leerlingen meer dan gemiddeld moeite hebben met de Nederlandse taal besteden de kleuterjuffen veel tijd en aandacht aan de taalverwerving. Elk thema dat wordt aangeboden wordt voorzien van een pakket aan woorden die de kinderen moeten kennen en herkennen. Op deze manier worden zij voorbereid op het verdere taal- en leesonderwijs in groep 3.
- Technisch lezen behoeft blijvende aandacht. Er is een nieuwe aanvankelijk Leesmethode aangeschaft; Lijn 3.
- Voor taal is een nieuwe taalmethode aangeschaft voor de groepen 4 en 5: Taalactief
- We staan positief ten opzichte van de reformatische peuterspeelzaal van Kibeo die in ons schoolgebouw is ondergebracht. Ook hier maken de peuters spelenderwijs al kennis met de Nederlandse taal door middel van gesprekken, liedjes en prentenboeken. De doorgaande lijn en taalverwerving zijn speerpunten. Er is inmiddels een beschreven VVE beleid voor onze school.
- Voor wat betreft het rekenonderwijs is eenzelfde aanpak gerealiseerd als bij het taalonderwijs. Daarbij is er nadrukkelijk aandacht voor de manier waarop het onderwijs wordt gegeven. De basisvaardigheden van het rekenonderwijs hebben we vastgelegd per jaargroep. Verheugend is om op te merken dat de rekenresultaten boven het landelijk gemiddelde liggen.
- In overleg met *Colon* en het Calvin College hebben we besloten het vak Engels te geven in de groepen 1 t/m 8. De resultaten laten inmiddels een verheugende weliswaar bescheiden groei zien.
- Naast het werken aan de basisvakken is het van groot belang ook zicht te hebben op de ontwikkeling van elke leerling. De totaalontwikkeling van de kleuters brengen we in kaart met "Kijk!", een observatiesysteem waarmee de juffen registreren hoe de ontwikkeling van het kind verloopt ten opzichte van de leeftijdsgenoten. Met ZIEN, een instrument om met name de sociaal emotionele ontwikkeling van het kind in kaart te brengen, werken wij in de andere groepen van onze school. Voor het eerst vullen ook de kinderen van de hogere groepen hun scores zelf in, zodat er een nog beter inzicht ontstaat in het welbevinden van het individuele kind. Elke leerkracht vanaf de groepen 3-8 heeft met elk kind een kindgesprek gevoerd.

- Juist omdat er een sterke opbrengstgerichte cultuur is ontstaan in ons land, hebben scholen zich hier ook op moeten oriënteren. Wij werken al jaren met de LOVS-toetsen en de schooleindtoets. Er wordt dan ook sterk gestuurd op opbrengsten. De opbrengstgesprekken die de directeur 2x per jaar met alle leerkrachten houdt, is een uitvloeisel hiervan.
- Omdat de resultaten van begrijpend lezen al jaren onder druk staan, is vooral woordenschat een speerpunt.

Vanzelfsprekend kunnen alle hierboven beschreven activiteiten en ontwikkelingen niet bepalend zijn voor onze school. We willen het onderwijs geven op basis van Gods Woord en Zijn geboden. Dat betekent dat we het Bijbelonderwijs, de godsdienstige vorming positioneren aan het begin van de dag, in de vorm van een Bijbelvertelling of gesprek. Maar ook in ons pedagogisch en didactisch handelen, de hele dag door. “Kwaliteit is ook identiteit”. We willen herkenbaar en aanspreekbaar zijn als christelijke leerkrachten en medewerkers. Aandachtspunt is; hoe kunnen we dat ook terug zien in ons gebouw?

- **Informatie en communicatie technologie**

Het ICT onderwijs wordt steeds meer een geïntegreerd onderdeel in het onderwijskundige proces. In het verslagjaar is een nieuw contract met Heutink aangegaan. Dit heeft geresulteerd in een leerkracht vriendelijke omgeving MOO. Ook de software bij de reken- en taalmethodes wordt dagelijks geruikt.

Internet is alleen voor de hoogste groepen te gebruiken via een beveiligde provider Kliksafe. Er is een beleidsplan (Multimediaprotocol) waar de koers van de school op gebied van multimedia wordt uitgelegd. Er is omschreven hoe we om dienen te gaan met educatief beeldmateriaal. Speelfilm(fragmenten) worden niet vertoond. Steeds opnieuw moet de vraag gesteld worden bij bepaalde ontwikkelingen of deze passen bij onze identiteit. Waarbij opgemerkt dient te worden dat de school een plaats inneemt tussen gezin en maatschappij. Aandacht vraagt het toenemende e-mailverkeer tussen leerkrachten en ouders. Afspraak is dat we alleen zakelijk en informatief van dit medium gebruik maken.

- Schoolbegeleiding en ondersteuning

In het verslagjaar deden we een beroep op verschillende instellingen om ons te ondersteunen in het onderwijs. In complexe sociaalpedagogische problematiek wordt geplande hulp ingeroepen van een orthopedagoog. Door de onderbouw lb-er zijn een aantal laagdrempelige ouderbijeenkomst georganiseerd met opvoedkundige onderwerpen.

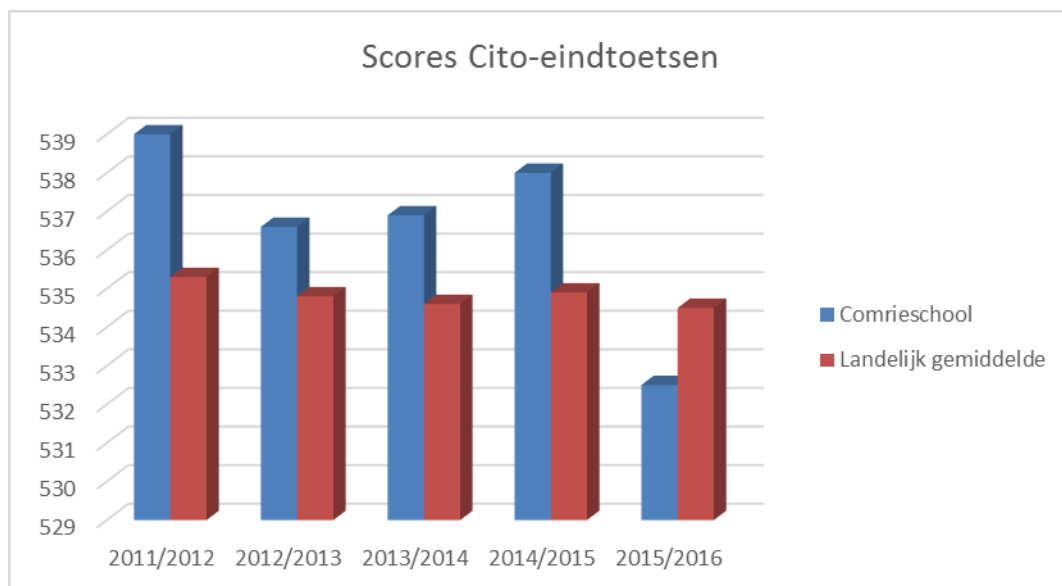
Voor de ondersteuning en hulpverlening maakt de school gebruik van de diensten van onze schoolbegeleidingsdienst Driestar Educatief, RPCZ, schoolarts, logopedist, maatschappelijk werkers en ambulante begeleiders van scholen voor speciaal onderwijs. De school wordt steeds meer een vindplaats van leer- en ontwikkelingsproblemen bij kinderen. Er vindt een zekere verdichting plaats, wat een hoge inzet van de Intern Begeleiders vraagt, maar ook van de leerkrachten om dagelijks om te gaan met deze problemen. De dyslexiebehandelingen worden sinds 2012 op school gegeven.

• Leerresultaten

De behaalde leerresultaten van de schoolverlaters worden uitgedrukt door middel van de Centrale eindtoets. Voor het eerst dit jaar in april afgenomen, in plaats in februari. We moeten wel opmerken dat deze toets maar van een meetmoment uitgaat.

We hebben dit jaar het landelijk gemiddelde niet gehaald.

Dit was op grond van resultaten uit voorgaande jaren niet onverwacht. In het bevoegd gezag is een en ander wel geëvalueerd en geanalyseerd.

• Doublures

Er waren dit jaar totaal 6 doublures. Deze beslissingen nemen we altijd als voltallige team.

Er werd 1 leerling naar het SBO verwezen.

8. De leerlingen en het toelatingsbeleid

Per 1 oktober 2016 bezochten 269 leerlingen de school. Het leerlingenaantal laat dit jaar groei zien. In de komende jaren zal er een zekere doorgroei verwacht worden. Dit blijkt uit de Gemeentelijke prognoses als ook uit het groot aantal geboortes in de kerkelijke gemeenten. Een meerjaren prognose wordt door het VGS voorbereid.

Als toelatingsbeleid wordt gehanteerd, dat alle ouders Gods Woord en de drie Formulieren van Enigheid onderschrijven en kerkelijk meelevend moeten zijn. Zorg baart wel het aantal ouders wat afwijkt in leer- en leven van bovenstaande identiteit profiel.

De leerlingen die de school bezoeken zijn afkomstig uit gezinnen die kerkelijk meelevend zijn, binnen de volgende kerkverbanden:

	Jaar 16/17	Jaar 15/16	Jaar 14/15	jaar 12/13	jaar 11/12	jaar 10/11	jaar 09/10	jaar 08/09	jaar 07/08
Ger. Gemeente	221	207	208	198	203	197	199	201	207
Ger. Gemeente in Ned.	19	23	23	20	26	27	27	37	36
PKN	2	2	2	2	2	2	2	3	2
Hersteld Hervormde Gem.	25	24	24	17	17	17	18	18	18
Ander kerkverband	2	2	2	0	0	0	0	0	0
Totaal	269	258	259	237	248	243	246	259	263

De ontwikkeling van het leerlingenaantal is als volgt:

1 oktober 2016	269
1 oktober 2015	258
1 oktober 2014	259
1 oktober 2013	237
1 oktober 2012	237
1 oktober 2011	248
1 oktober 2010	243
1 oktober 2009	246
1 oktober 2008	259
1 oktober 2007	263
1 oktober 2006	257
1 oktober 2005	262
1 oktober 2004	257
1 oktober 2003	236
1 oktober 2002	229
1 oktober 2001	224
1 oktober 2000	214

- **Uitstroom**

Er is een leerling verwezen naar het Speciaal Basis onderwijs in Kapelle. Ook hierin zien we een laag verwijzingspercentage ten opzichte van de Colonscholen wat 1,7 % bedraagt

Tabel : verwijzingen naar SBO

05-06	0
06-07	1
07-08	4
08-09	3
09-10	2
11-12	1
12-13	1
13-14	0
14-15	0
15-16	1

Aan het einde van het schooljaar 2015/2016 hebben 33 leerlingen de school verlaten die hun plek binnen het voorgezet onderwijs hebben gevonden. Van deze leerlingen zijn er ook 33 naar het Calvin College gegaan.

Het merendeel van onze leerlingen stroomt over een periode van 5 jaar uit naar stream 1 en 2.

9. De Financiële positie

De financiële positie met een beperkte toename van het eigen vermogen een gezond beeld zien. Er is voldoende eigen vermogen als buffer aanwezig. Onderstaand in verkorte vorm de balans per 31 december 2016 en 31 december 2015. (bedragen in €)

	<u>31 december 2016</u>	<u>31 december 2015</u>		
<u>ACTIVA</u>				
Vaste activa:				
Materiële vaste activa	324.358	320.087		
Financiële vaste activa	-	-		
	<u>324.358</u>	<u>320.087</u>		
Vlottende activa:				
Vorderingen	98.448	90.174		
Liquide middelen	<u>382.263</u>	<u>408.220</u>		
	480.711	498.394		
Totaal	<u>805.069</u>	<u>818.481</u>		
<u>PASSIVA</u>				
Eigen vermogen				
Verenigingsvermogen	29.414	25.581		
Algemene reserve	<u>516.311</u>	<u>510.883</u>		
	545.725	536.464		
Voorzieningen				
Groot onderhoud gebouwen	47.293	63.393		
Personele voorzieningen	<u>11.073</u>	<u>11.059</u>		
	58.366	74.452		
Langlopende schulden	71.000	71.000		
Kortlopende schulden	<u>129.978</u>	<u>136.565</u>		
Totaal	<u>805.069</u>	<u>818.481</u>		
De volgende financiële ratio's zijn te noemen:				
	Minimum waarde	2016	2015	
Solvabiliteit	Eigen vermogen/balanstotaal	0,25	0,68	0,66
Liquiditeit	Vlottende activa/ kortlopende schulden	-	3,70	3,65
Weerstandsvermogen	Eigen vermogen + lening minus MVA t.o.v. de Rijksbijdragen	10%	24%	24%
Kapitalisatiefactor	Balanstotaal minus gebouwen / jaarlijkse baten		53%	55%

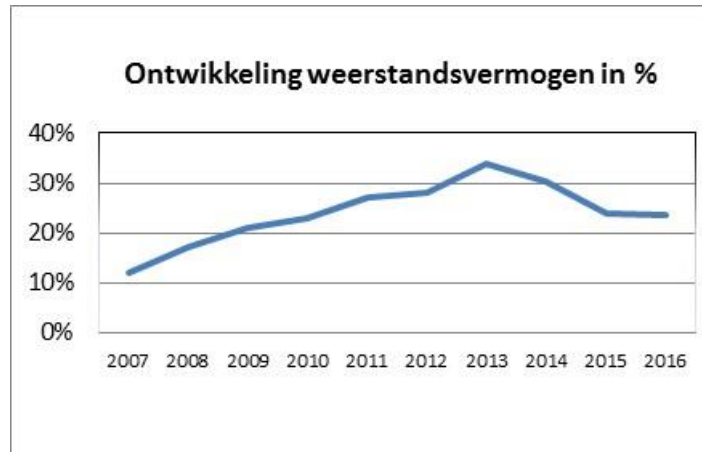
De langlopende lening is verstrekt door de Stichting tot ondersteuning van de Dr. A. Comrieschool, in verband met de voorfinanciering van een extra leslokaal die onder de materiële vaste activa is opgenomen. Op het weerstandsvermogen is de voorfinanciering van het extra leslokaal in mindering gebracht. Van deze oorspronkelijke investering ad € 134.000 is € 71.000 gefinancierd met extern vermogen. De boekwaarde bedraagt inmiddels € 96.844. Met de gemeente wordt overleg gevoerd over de terugbetaling van deze financiering op basis van een verwachten verdere leerlingenstijging. De aanvraag voor de vergoeding is ingediend en zal naar verwachting in de loop van 2017 afgehandeld worden, voor uitbetaling in 2018.

Toezicht door de inspectie financieel beheer:

De onderwijsinspectie zal ook toe gaan zien op het financieel beheer van onderwijsinstellingen. Hoe dit in de praktijk gestalte gaat krijgen is nog niet bekend. Door de inspectie zijn in het toezichtskader een aantal minimum kengetallen opgenomen waaraan de financiële positie dient te voldoen. Er zijn door de inspectie alleen ondergrenzen vastgesteld, geen gewenste normen. De ondergrenzen worden ruimschoots gehaald.

Weerstandsvermogen:

Het weerstandsvermogen, dat is het deel van het eigen vermogen dat niet nodig is voor de financiering van de vaste activa ten opzichte van de jaarlijkse Rijksbijdragen heeft zich de achterliggende jaren als volgt ontwikkeld:

De toename van het aantal leerlingen in 2014 resulteerde in hogere Rijksvergoedingen waardoor het relatieve weerstandsvermogen daalde. Tevens is er in 2014 extra personeel ingezet dat gedeeltelijk uit de reserve is gefinancierd. Na een daling in 2014 en 2015 is het weerstandsvermogen in 2016 stabiel gebleven.

10. Treasury verslag

In het verslagjaar hebben er conform het, op basis van gewijzigde wetgeving in 2016 opnieuw vastgestelde bestuursbeleid, geen beleggingen plaatsgevonden in risicodragend kapitaal. De beschikbare vrije middelen werden op spaarrekeningen geparkeerd. Er hebben zich in het verslagjaar geen liquiditeitsproblemen voorgedaan. Het administratiekantoor, de penningmeester van de vereniging en de directeur, hebben een machtiging ontvangen om over de banktegoeden te beschikken. De betalingen worden door het administratiekantoor verzorgd.

De in 2016 beschikbare liquiditeiten zijn dagelijks opvraagbaar belegd in een spaarrekening bij de Rabobank, welke de beschikking heeft over de vereiste A-rating.

11. Analyse resultaat

De begroting van het jaar 2016 sloot af met een geraamd tekort van € 4.918. Door enkele incidentele baten is er een overschot gerealiseerd van € 9.261. De analyse van het resultaat en de afwijking ten opzichte van de begroting is als volgt:

	<u>realisatie 2016</u>	<u>begroting 2016</u>	<u>Afwijking</u>	<u>realisatie 2015</u>
Baten:				
Rijksbijdrage	1.236.890	1.218.359	18.531	1.196.930
Overige overheidsbijdragen	-	-	-	-
Overige baten	99.937	97.017	2.920	114.458
Totaal baten	<u>1.336.827</u>	<u>1.315.376</u>	<u>21.451</u>	<u>1.311.388</u>
Lasten:				
Personele lasten	1.122.499	1.127.548	5.049-	1.121.394
Afschrijvingen	48.798	44.096	4.702	42.989
Huisvestingslasten	48.737	47.000	1.737	47.581
Overig instellingslasten	56.774	53.250	3.524	54.468
Leermiddelen	<u>51.566</u>	<u>51.000</u>	<u>566</u>	<u>54.412</u>
	<u>1.328.374</u>	<u>1.322.894</u>	<u>5.480</u>	<u>1.320.844</u>
Financiële baten	808	2.600	1.792-	2.221
Exploitatiesaldo	<u><u>9.261</u></u>	<u><u>4.918-</u></u>	<u><u>14.179</u></u>	<u><u>7.235-</u></u>

Toelichting op de afwijking ten opzichte van de begroting:

Baten

De hogere Rijksbijdragen van zijn voornamelijk het gevolg van een aanvullende vergoeding voor het faciliteren van betaald studieverlof en een extra eenmalig budget wegens een hoger dan verwachte tussentijdse instroom van leerlingen, de zogenaamde groeiregeling.

Lasten

De personeelskosten zijn lager dan begroot door enerzijds minder personele inzet maar wel hogere kosten voor scholing. De gemiddelde personele inzet, excl. vervanging bij ziekte, bedraagt in 2016 18,1 fte (begroot 18,3) tegenover een inzet van 18,2 fte in 2015. De hogere afschrijvingen is het gevolg van vervroegde buitengebruikstelling van schoolinrichting. Met de wijziging van systeembeheerder is ook de server vervroegd vervangen.

De overige uitgaven wijken in beperkte mate van de begroting af. Als gevolg van de rentepolitiek van de ECB zijn de rente-inkomsten nog verder gedaald.

12. Investerings- en financieringsbeleid

In 2016 zijn de vervangingsinvesteringen in evenwicht met de jaarlijkse afschrijvingslast. Diverse computers en de server zijn vervangen. In dit jaar is voor groep 6 het klassenmeubilair vervangen. Het totale klassenmeubilair wordt gefaseerd vervangen. In een kleuterlokaal is een extra werkruimte gerealiseerd. Tevens is voor groep 3-4 de taal-leesmethode vervangen. Ook voor de groepen 4 en 5 is de taalmethodiek vernieuwd. Deze zal het komende jaar ook voor de andere groepen vervangen worden.

De totale investeringen in 2016 bedragen € 53.069. De investeringen zijn volledig gefinancierd uit eigen middelen. Het financieringsbeleid is er zodanig op gericht dat er geen gebruik gemaakt hoeft te worden van externe kredietverstrekkers.

13. Bestemming resultaat

Het totale exploitatieresultaat van 2016 komt uit op een positief saldo van € 9.261. Gesplitst in een school- en verenigingsexploitatie is de verwerking van het resultaat als volgt:

Schoolexploitatiesaldo:	
Algemene reserve	5.428
Verenigingsvermogen	3.833
Totaal	<u><u>9.261</u></u>

14. Continuïteitsparagraaf

Om de continuïteit van de instelling te waarborgen is het van essentieel dat het bestuur en de toezichthouder inzicht hebben de interne organisatie en daarnaast ook in interne- en externe risicofactoren. Onbekende risico's met een grote impact kan de continuïteit op korte termijn in gevaar brengen. Het in kaart brengen van de risico's geeft het bestuur de mogelijkheid maatregelen te nemen om dit risico het hoofd te bieden.

Risicobeheersing

Verantwoord beleid vraagt om inzicht in de risico's. Met betrekking tot de dienstverlening van het administratiekantoor VGS is een Service Level Agreement van toepassing. De beschrijving van de interne beheersingsprocessen was verouderd. Er is gestart met een integrale aanpak van de beschrijving van de instrumenten voor Interne Beheersing, Administratieve Organisatie & Interne Controle. Bij de oriëntatie op dit thema is vastgesteld dat er meerdere documenten een update behoeven en dat de volledige digitale ontsluiting van alle beleidsdocumenten een langere doorlooptijd nodig heeft. Voor de online ontsluiting wordt gebruik gemaakt van een SharePoint omgeving waarvan de implementatie voor de school in het voorjaar van 2017 van start zal gaan.

Door middel van periodieke rapportages wordt door het bevoegd gezag gemonitord of het beleid en de onderwijskundige en financiële resultaten zich ontwikkelen conform de verwachtingen.

Risicoanalyse

De instelling kent een laag risico profiel. De kwaliteit van de onderscheiden beleidsterreinen zijn van voldoende niveau. De eind opbrengsten liggen op een gemiddeld niveau.

Op de middellange termijn wordt door de hogere instroom van leerlingen een toename van de inkomsten verwacht. Er is echter wel onzekerheid over de langlopende projectmatige inkomsten vanuit detachering van de directeur waartegenover personele verplichtingen staan voor onbepaalde tijd.

Uitwerking plan van aanpak risicofactoren

In het verslagjaar is een instrument binnen Colon ontwikkeld: Instrument Risico Analyse, dat door de bestuursleden en het management van de school is ingevuld. Dit model brengt de volgende items in kaart:

- risicofactoren leerlingen
- risicofactoren onderwijskwaliteit
- risicofactoren personeel
- risicofactoren organisatie
- risicofactoren huisvesting
- risicofactoren inrichting

In de bestuursvergadering wordt periodiek aan de hand van de ingevulde scores de discussie gevoerd en worden activiteiten ontplooid op de items die het hoogst scoren:

1. Leerlingenstromen en de financiering
2. Kwaliteit toezichthouder
3. Exploitatie ICT kosten

Onderdeel	leerlingenstromen en financiering
Actie	<ul style="list-style-type: none"> • Deugdelijk onderbouwde prognoses • Vroege inschrijving II. (januari) • Daaruit voortvloeiend anticiperen in personeelsbeleid wat betreft meerjarenformatie. <p>Elk jaar wordt in de maand januari bij de scribe van de relevante kerkelijke gemeentes de dooplijsten opgevraagd. (Ger. Gem. en HHK). GGN nemen we 2 leerlingen extra mee.</p>
Verantwoordelijke	Directeur
Tijdpad	voortdurend
Benodigde externe partijen	Gemeente en kerken

Onderdeel	Kwaliteit toezichthouder
Actie	<ul style="list-style-type: none"> • Er is in 2017 een werkgroep opgericht om onderzoek te doen om binnen de Reimerswaalse scholen tot een nauwere samenwerking te komen.
Verantwoordelijke	Bevoegd gezag
Tijdpad	2017 en 2018
Benodigde externe partijen	Besturen Kruiningen, Rilland, Oostdijk, Krabbendijke en Yerseke
Geplande afronding	Augustus 2018

Onderdeel	Exploitatie ICT kosten
Actie	<ul style="list-style-type: none"> • Visie ontwikkelen voor de komende vier jaren • Voorziening voor maken • Investeringsplan onderbouwen
Verantwoordelijke	Ict en directeur
Tijdpad	Schooljaar 2017-2018
Geplande afronding	Augustus 2018

15. Exploitatie van het privaat vermogen van de vereniging

De begroting van alleen de private exploitatie van de vereniging van het jaar 2016 sloot af met een overschot van € 2.600. Het gerealiseerde saldo is € 3.833.

De analyse van het resultaat en de afwijking ten opzichte van de begroting is als volgt:

	<u>realisatie 2016</u>	<u>begroting 2016</u>	<u>Afwijking</u>	<u>realisatie 2015</u>
Baten:				
Contributies en overbetaling	4.200	4.000	200	3.950
Totaal baten	<u>4.200</u>	<u>4.000</u>	<u>200</u>	<u>3.950</u>
Lasten:				
Representatiekosten	116	1.000	884-	-
Overige kosten	<u>449</u>	<u>1.000</u>	<u>551-</u>	<u>1.650</u>
	565	2.000	1.435-	1.650
Financiële baten	198	600	402-	542
Exploitatiesaldo	<u><u>3.833</u></u>	<u><u>2.600</u></u>	<u><u>1.233</u></u>	<u><u>2.842</u></u>

De opbrengsten van de collectes zijn ten gunste van de exploitatie van de school gebracht omdat de kosten van o.a. de kerstviering en aanschaf bijbels ook ten laste van de schoolexploitatie komen.

De bovenstaande cijfers zijn reeds integraal opgenomen in de voorgaande pagina's.

16. Begroting 2017-2019

Op basis van de bekende gegevens is er voor de jaren 2017-2019 een meerjarenbegroting opgesteld. Door het ministerie zijn aanvullende middelen verstrekt waar overigens ook aanvullende onderwijskundige doelen aan verbonden zijn.

Naar verwachting zal het aantal leerlingen de komende jaren nog stijgen. Deze groei heeft meer inkomsten tot gevolg maar vraagt door de ongelijkmatige instroom aan leerlingen, om de vorming van extra groepen. Door de realisatie van de twee extra groepen vanaf het schooljaar 2014/2015 is erin 2017 ondanks de extra instroom van leerlingen, nog geen financiële ruimte voor een extra groep. Wel is er jaarlijks op basis van de (groei) telling een aanvullend budget te verwachten. Daar staat tegenover dat er in de meerjarenbegroting vanaf 1-8-2018 rekening is gehouden met het wegvallen van de detacheringsofbrengsten van de directeur (0,40 fte), die dan weer volledig ten laste van de school komt.

Het vastgestelde investeringsplan 2017 bedraagt € 53.900.

Onderstaand de meerjarenbegroting met het te verwachten verloop in de vermogenspositie voor de komende drie jaar. Deze uitwerking is aangevuld met de kengetallen uit de leerlingen prognose en de minimaal benodigde personele inzet. Bij het opstellen van deze begroting is rekening gehouden met de middelen die nodig zijn het huidige kwaliteitsniveau te waarborgen.

Begroting 2017-2019

	<u>realisatie 2016</u>	<u>begroting 2017</u>	<u>begroting 2018</u>	<u>begroting 2019</u>
Baten:				
Rijksbijdrage	1.236.900	1.232.300	1.282.300	1.317.900
Overige overheidsbijdragen	-	-	-	-
Overige baten (school)	95.700	84.600	58.500	22.000
Overige baten (vereniging)	4.200	4.000	4.000	4.000
Totaal baten	<u>1.336.800</u>	<u>1.320.900</u>	<u>1.344.800</u>	<u>1.343.900</u>
Lasten:				
Personele lasten	1.122.500	1.118.900	1.151.100	1.162.100
Afschrijvingen	48.800	42.800	44.400	43.000
Huisvestingslasten	48.700	49.000	49.400	49.800
Overig instellingslasten	56.700	54.300	54.300	54.300
Leermiddelen	51.600	55.000	55.000	55.000
	<u>1.328.300</u>	<u>1.320.000</u>	<u>1.354.200</u>	<u>1.364.200</u>
Financiële baten en lasten	800	600	600	600
Exploitatiesaldo	<u>9.300</u>	<u>1.500</u>	<u>8.800-</u>	<u>19.700-</u>
Kengetallen leerlingen en personeel				
Leerlingen prognose	269	280	289	297
Personele inzet in fte:				
Directie	1,0	1,0	1,0	1,0
Onderwijzend personeel	13,3	14,0	14,1	14,1
Onderwijs ondersteunend personeel	3,9	3,8	4,1	4,1
Totaal (excl. vervanging)	<u>18,2</u>	<u>18,8</u>	<u>19,2</u>	<u>19,2</u>
Vermogensontwikkeling:				
	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019
ACTIVA:				
materiele vaste activa	324.400	329.000	328.700	296.700
vorderingen	98.400	83.000	80.000	80.000
liquide middelen	382.300	379.200	382.900	405.100
Totaal	<u>805.100</u>	<u>791.200</u>	<u>791.600</u>	<u>781.800</u>
PASSIVA:				
eigen vermogen privaat	29.400	31.500	33.600	35.800
eigen vermogen publiek	516.300	515.700	504.800	482.900
voorzieningen	58.400	52.400	60.800	65.800
langlopende schulden	71.000	71.000	71.000	71.000
kortlopende schulden	130.000	120.600	121.400	126.300
Totaal	<u>805.100</u>	<u>791.200</u>	<u>791.600</u>	<u>781.800</u>

Bij het opstellen van de vastgestelde begroting 2017-2019 is uitgegaan van een geraamd exploitatie saldo 2016. In de bovenstaande opstelling is het daadwerkelijke exploitatiesaldo 2016 doorberekend in de balansposities.

17. Verantwoording inzet middelen prestatiebox

De regeling prestatiebox vraagt om een aanvullende verantwoording in jaarverslag. Het bestuur van de school is lid van de PO raad en als zodanig ook gebonden aan de doelstellingen van het bestuursakkoord die aan de aanvullende middelen ten grondslag ligt. Onderstaand overzicht van de doelstellingen en de instrumenten die ingezet worden om deze doelstellingen te realiseren.

Ambitie	Acties	Inzet	Opmerkingen
Schoolbestuur heeft meetbare doelstellingen geformuleerd gericht op leeropbrengsten taal en rekenen.	We stellen meerjaren streefdoelen vast voor taal en rekenen.	Het management stelt een document op en herijkt op basis van gerealiseerde en gewenste opbrengsten	De streefdoelen worden vastgesteld voor een periode van drie jaar
School werkt opbrengstgericht.	Wij werken volgens de Zeeuwse Toetskalender: Afname LOVS Voeren van opbrengstgesprekken Werken met groepsplannen	Aanschaf toetsen Faciliteren opbrengstgesprekken Schoolontwikkeling werken met groepsplannen/OGW/HGW	
School meet de opbrengsten van vroegschoolse educatie	Afname toetsen taal en rekenen voor kleuters Werken met observatiesysteem Kijk! Werken met groepsplannen	Aanschaf toetsen Scholing Kijk! Scholing werken met groepsplannen	Er wordt geïnvesteerd in de vroegschoolse signalering
School biedt maatwerk voor excellente leerlingen, waaronder hoogbegaafde leerlingen.	Werken met een specifiek aanbod van meer- en hoogbegaafden IRT voor meer- en hoogbegaafden	Aanschaf programma's Inzet personeel individueel	Structureel beleid vanaf schooljaar 2017-2018
Taal- en reken sterke school	Inzet van taal- en rekencoördinatoren Deelname aan leernetwerken taal/lezen en rekenen Aanschaf specifiek materiaal Nascholing	Personeel. Deelname aan Scholingsdagen van PO-raad in het kader van School/Kennis aan Zet.	
School stimuleert ouders om thuis activiteiten te ondernemen die bijdragen aan leerprestaties.	Ouderbetrokkenheid organiseren Informatieavonden	We houden in het begin van het schooljaar een luisteravond en later nog 2 contactavonden.	
Scholen maken hun opbrengsten transparant.	Oriëntatie op Vensters PO Kwaliteitsdag Colon	Op leernetwerken taal en rekenen komen deze aspecten aan de orde	
De bekwaamheid van leraren in afstemmen van het onderwijs op verschillen binnen de klas is op orde.	Collegiale consultatie Coaching intern/extern	Tijdens plenaire teambesprekingen komt differentiatie en afstemming regelmatig aan de orde.	
De bekwaamheid van leraren met betrekking tot opbrengstgericht werken is op orde.	Cyclus OGW/HGW toepassen, mede op basis van de Zeeuwse Toetskalender	Elk schooljaar zijn er verschillende LOVS-besprekingen.	De directeur voert 2x per jaar de opbrengstgesprekken
Alle leraren onderhouden hun bekwaamheden systematisch en worden gestimuleerd zich te registreren.	In het kader van de normjaartaak werken de medewerkers aan hun eigen professionalisering in relatie tot de plaats in de organisatie	Er wordt 1 x per jaar een POP gesprek gehouden	
School voert een goed en effectief HRM-beleid.	De gesprekkencyclus wordt gerealiseerd	Met alle betrokkenen wordt elk jaar het traject doorlopen.	
Verbetering begeleiding en ondersteuning beginnende leraren.	Startende leerkrachten worden begeleid	Onze veldopleider zorgt voor begeleiding en coaching op de werkvloer.	
Schoolleider voldoet aan de geactualiseerde bekwaamheidseisen.	De directeur neemt deel aan het professionalisering traject binnen Colon	In schooljaar 17-18 en 18-19 traject afgerond	